

Wukńmy wot štomow

Njespiće, stejće kruće we wěrje,
budźće mužni, budźće sylni.

Wšitko, štož činiće,
njech so stawa w lubosći.

(1 Kor 16,13-14)

Pomału zrawja płody na štomach: wišnje, slowki, jabłuka a krušwy. Mocy k zrawjenju dóstanu štomy z hłubokosće a wot horjeka. Z wysoka sćełe slónco swoje pruhi na łopjena, kotrež je předžělaja na potajne wašnje na cyrobu za płody. Korjenje čahnu ze zemje wodu a wutki. Mocy z wysoka a z hłuboka so zjednoća a daja zrawić krasnym płodam.

Wobraz wo zrawjacych płodach je kaž přirunanje za křesćanske žiwjenje. Mocy ze zemje – w tym můžemy widjeć našu zwjazanosć ze stwórbu. Trjebamy jěđz a piće, bydlenje, pjenjezy. Smy pokazani na to, štož je Bóh stworił, dokelž smy sami džěl stwórby. Zlě je, hdyž tute wuměnjenja njetrjehja. Bohu džakowano so nam w našim kraju derje dže, snano samo přederje. Snadž je to kaž ze zahrodu, na kotruž je so pře-wjele hnojidła mjetało, a potom wšo někak njestrowje rosće.

Štomy trjebaja slónco a jeho pruhi. A tak trjeba čłowjek tež mocy z wysokosće, zo by so pozběhował nad to zemske a to materielne. Wěra nas zwjazuje z wysokosću – z Bohom. Wot njeho – kaž wot slónca – wuchadžeja njewidžomne pruhi, kotrež ma-ry přiwzać kaž łopjena na štomje.

„Stejće kruće we wěrje.“ Tole pisaše ja-poštoł Pawoł křesćanam w Korinće, a tež za nas je to nuzne napominanje. Bohužel so w našim času wěnuje wjele kedžbnosće materielnym wuměnjam, ale jenož ma-ło so ludžo stara za duchowne zakłady swogeho žiwjenja. Wěra – to je kruta do-wěra, zo nas Bóh tež w najčešich woko-mikach našeho žiwjenja njewopušći. Cho-rosć, hrěch a smjerc su zle mocy, kotrež daja nam druhdy zadwělować. Tola Bóh je sylniši. Wón wobnowja a wodawa, wón wjedže do wěčneho žiwjenja. Tutón zwisk z Bohom njesměmy zhubić, jeli nochcemy škodu počerpic w swojim žiwjenju.

Sadowcy w našich zahradach a na našich honach nas kóžde lěto znowa wuča, zo zjednočene mocy z wysoka a z hłuboka daja zrawić krasnym płodam. Na foće wuhladamy jablučny při puću pola Křiweje Boršće w lětušim płódnym mejskim času.

Foto: J. Maćij

Kak wostanjemy w zwisku z Bohom, kak stejimy we wěrje? Skrótko da so na to prajić: Prawidłowne kemše, prawidłowna modlitwa a prawidłowne Bože słowo su najlěpši recept, zo bychmy kruće we wěrje stali. Njedajmy so zamućić wot ducha časa, kotryž měni, zo je wěra priwatna naležnosć kóždeho jednotliwca, tón jedyn widži to tak, tón druhi hinak, a na kóncu je wšitko wšojedne. Trjebamy mocy z wysoka, trjebamy Bože pruhi do našeho žiwjenja.

Płody zrawja na štomach. Mocy zemje so zjednoća z pruhami wulkeho slónca. Tež w našim žiwjenju dyrba płody zrawić. Naše płody su skutki lubosće. „Wšitko, štož činiće, njech so stawa w lubosći.“ Wšelakore su skutki křesćanskeho žiwjenja, ale wšitke maja wurosć z lubosće. Za tamne

nabožiny, kaž židow abo muslimow, je žiwjenje rjadowane přez krute, njepowalne zakone. Štóz je spjelni, je prawje žiwy. Křesćanstwo zna je tež normy a zakone, ale na přenim městnje steji lubosć jako zaklad cyłego žiwjenja. Z njeje wurośće spjelnjenje normow a zakonow, ale tež fantazija a kreatiwnosć, zo bychmy móhli pytać za nowymi pućemi pomocy a do-brych skutkow.

Wěra a lubosć słušatej hromadze. Wěra bjez lubosće móže zymna, njeplódna być. Sadowy štom, kiž přez lěta žane płody njenjese, so snadž jónu wukopa. Lubosć bjez wěry nima trajneje mocy, wona so počasu zhubi. Štom njemóže płody njesć bjez slónca. Wukńmy wot štomow na zahradze za swoje žiwjenje! **Jan Malink**

Kraj wěčneho slónca?

Slónco smali a je njesměrnje horco, tak zo samo lód w ruce rozběži ... Lětsa wšak tajku horcotu hišće njemějachmy, ale měšacaj smažnik a pražnik nimatej bjez přičiny swojej mjenje. Zawěšće dopomniš so tež hišće na loňše jara ćopłe léco. Hdyž maš prózdny, je to wšak dosć rjenje, dokelž móžeš kupać hić a dołho wonka wostać. Do šule pak so nikomu při tajkim wjedrje nohce. Předstaj sej, hdyž bychmy cyłe léto w tajkich wobstojnosćach žiwi byli!

Ludžo, kiž su bibliju napisali, bydlachu w kónčinach a kulturje, kiž bě wot ćopłeje, srjedzomórskeje klimy wobwliwowana, a tuž chcu či wony kraj skrótka ze swojimi geografiskimi wosebitosćemi wopisować, zo by sej bibliske stawizny lěpje předstajić móht/a:

Powjeršina: Israel njeje jednotny kraj. Namakamy wysoke horiny, hłuboke doły, suchu puscínu, ale tež płódne nižiny a runiny

podtlu morja a rěkow. Hdyž kraj wot zapada do wuchoda překročimy, nadeńdzemy štyri wjetše pasma: mórsku runinu (při Srjedźnym morju), Centralny hórski kraj, Jordanowy doł a naposledk Transjordaniski hórski kraj. W sewjeru ležacy jězor Genecaret je přez rěku Jordan zwjazany z Mortwym morjom w juhu. Mamy drje wjacore hory nad 1 000 m, ale tež kónčiny, kiž leža samo pod mórskim špihelom. Tak je na přikład město Jericho ze swojimi -250 m (pod NN) jónkrótne na swěće.

Klima: Tež pola klimy njemóžemy wo jednoće rěčeć. W sewjeru a w zapadze (při Srjedźnym morju) je wjele wjace spadkow hač w nutřkowym kraju abo w juhu. Tak nimaja na přikład w Jerusaleme, kiž leži w Centralnym hórskim kraju, w cyłym lécu wot junija hač do septembra žane spadki, a to

při temperaturach wokoło 30° C! Najwjace spadkow maja w zymje při přerěznych temperaturach wokoło 15° C.

Wegetacija: Tuta je wězo slynje wobwliwowana wot klimy. W sewjeru a płódnych nižinach namakamy přewažnje twjerdoliscowe rostliny. Samo lěsy maja w někotrych kónčinach.

W juhu pak je vegetacija jara chuduška a jenož z kumštym powodźowanjom móžeja na polach žnjeć.

Z tuteho krótkeho wopisowanja spóznejše hižo, zo je wony mały kraj, kiž je lědma wjetši hač Sakska, jara wotměnjaty. Radžu či, při čitanju biblije stajnje atlas při sebi měć, dokelž je jara zajimawe widzeć, hdže su so podawki stali abo w kotrych městach su ludžo biblije bydlili abo do kotrych su ćahnuli. Tak maš hižo do šulskich prózdniwow małe pućowanje při čitanju!

Jadwiga

SERBSKÍ · CYRKWĪNSKÍ · DŽEŇ

58. Serbski ewangelski cyrkwinski džen

19. a 20. junija w Čornym Chołmca

„Puć k žiwjenju“

Sobotu, 19. junija

- 14.00 hodź. zahajenje w cyrkwi
14.30 hodź. přednošk předarja Jura Frahnowa na něhdyšej farje
„Serbja w Ewangelskej cyrkwi Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica“

Njedźelu, 20. junija

- 10.00 hodź. swjedzenske kemše z Božim wotkazanjom (předuje farar dr. Jens Buliš; zdobom kemše za džeći)
11.15 hodź. postrowy našich hosći
12.00 hodź. wobjed
13.00 hodź. připołdniša přestawka z ludowymi spěwami a krótkimi přinoškami
14.30 hodź. kónčna zhromadizna w cyrkwi z přednoškami
16.00 hodź. zakončenje cyrkwinskeho dnja

Wšitkich Serbow lubje na cyrkwinski džen prosymy.

Spominanje w Budestecach

Sobotu, 5. junija, spomina Budestečanska wosada na swjeho wulkeho syna, kantora Korlu Awgusta Kocora, kotryž je před sto lětami zemřel. Kocorowe tworby zanjese Budestečanski cyrkwinski a chór a dalše hudźbne skupiny, wo jeho žiwjenju přednošuje sup. Malink. Zarjadowanje wotměje so w Budestečanskej cyrkwi a započnje so w **19.00 hodź.**

Počesćenje Arnošta Muki

Njedźelu, 6. junija, wotměje so w cyrkwi w Hornim Wujězdze swjedzenske zarjadowanje k česći před 150 lětami we Wulkim Wosyku narodženeho wučenca a wótcinca Arnošta Muki. Započatk je w **17.00 hodź.**

Přećelnje přeprošuja Maćica Serbska a wosadže Horni Wujězd a Wotrow

Němske „Nalěčo“ w Lubiju

Sobotu, 26. junija, w 16.00 hodź. zanje se chór z Lubija w tamnišej Janskej cyrkwi (něhdyša Serbska cyrkej) oratorij „Nalěčo“ wot Zejlerja a Kocora. Spěwa so w němskej rěči.

Kak sej dojedźemy do Čorneho Chołmca?

We Wojerecach jědzemy po hłownej dróze, doniž njewotboči dróha do Złego Komorowa. Po tutej dróze jědzemy přez Narć hač do Čorneho Chołmca. Wotbočimy nalěwo přez kolije. Za cyrkwu a za Frenelowym domom su parkowanske městna. Štóž chce z awtom sobu jěć, njech so prošu přizjewi pola sup. Malinka (0 35 91 / 60 07 11) abo M. Wirtha (0 35 91 / 60 53 71).

„Najważniejsze je, zo wobohaćimy serbske ewangelske žiwjenje“

Džesać lět Serbske ewangelske towarstwo – rozmołwa z předsydu Měrćinom Wirthom z Budyšina

Knježe Wirtho, před džesać lětami, dnja 18. junija 1994 na 48. Serbskim ewangelskim cyrkwinskim dnju w Njeswaćidle, je so załožiło Serbske ewangelske towarstwo. Móžeće so na to dopomnić, što běchu přičiny založenja a što je k tomu nastork dať?

Po přewróće běše w našim kraju založenje towarstwow zaso móžne. Na wuradźowanju Serbskeho wosadneho zwjazka započatk lěta 1994 diskutowaše so wo tym, hač njemóhli tute nowe móžnosće tež za naše wosadne žiwjenje spomóžne być. Tehdom wutwori so mała skupina, kotraž měješe wo tym dale rozmyslować. Dokelž widžachu so wšelake nadawki a projekty, kiž hodžachu so jednorišo ze založenjom juristisce samostatneho towarstwa zřadować, namjetowaše so založenje Serbskeho ewangelskeho towarstwa jako zapisane towarstwo. To so potom na cyrkwinskim dnju samsneho lěta w Njeswaćidle sta.

Cyły lětdžesatk wot založenja hač do džensnišeho sće předsyda towarstwa. Z tymle zastojnstwom je zwjazane wjele džěta, kiž zwonkastejacy hustosć ani njewidža. Njebě Wam tele břemjo w minjenym lětdžesatku hdy přećežke?

Kóždy projekt, kiž smy realizowali, bě zwjazany ze sobuskutkowanjom wjacorych ludźi. Hdyž sej našu lisćinu sobustawow wobhladam, tak je tam lědma wosoby, kotraž njebje na někajke wašnje naše džěto podpěrała, a to nic jenož z pjenježnym darom, ale tež z aktiwnym sobudžětom. Bjez tajkeje podpěry njeda so ničo zdokonjeć.

Prajće nam prošu, w čim widži towarstwo swoje hłowne nadawki?

Widžimy naše nadawki we wšěm, štož je ze serbskim ewangelskim žiwjenjom zwjazane. To zapřijima naše tradicije kaž tež džensniše žiwjenje w ewangelskich wosadach. Při tym leža nam aktiwity za našich wosadnych – džěci, młodžinu a staršu generaciju – najbóle na wutrobje.

W čim widžicie wosobinsce jako předsyda najwjetše wuspěchi a najwjetše njedostatki towarstwowo džěta zašlych džesać lět?

Njewěm, što je najwjetši wuspěch. Najwážniše je mi, zo wobohaćimy ze swojim džětom serbske ewangelske žiwjenje. Temu služa naše zarjadowanja kaž tež publikacije, kotraž smy wudali a hišće wudawamy: časopis Pomhaj Bóh, Ochranowske hesła, lekcionar, spěwnik za džěci, infomaciske topjeno wo ewangelskich Serbach. Tež z tym, zo prócujemy so wo zdžerženje pomnikow, pokazamy, zo je ewangelske serbstwo žiwe a zo so wone wědomje wo swoje tradicije stara.

Předsyda SET Měrćin Wirth Foto: priw.

Kotre pola su njewobdžělane wostali a widžicie móžnosć, tónle njedostatk nachwatać?

Z kruha našich člonow a tež zwonka njehom mamy wjele namjetow. Na přikład: wjace poskitkow za džěci a młodžinu, CD ze serbskimi kěrlušemi, noty za dujerjow abo knihu wo wuznamnych ewangelskich Serbach. Njemóžemy pak ze swojimi skromnymi mocami wšitko realizować. Za někotre nadawki su tež fachowje kompetentni ludžo trěbni. Jeli widžimy móžnosće za realizowanje projektow, tak so rady do džěta damy.

Kelko sobustawow měješe towarstwo při založenju a kelko je jich nětko?

37 wosobow je naše towarstwo załožiło, tuchwilu mamy 46 člonow.

Z kotrych kónčin Łužicy člonuju přińdu a kajka je starobna zestawa?

Najwjace je jich z Hornjeje Łužicy, jedyn je z Delnjeje Łužicy, lubyh přećelow mamy w Českej a jedneho w Pólskej. Najstaršemu člonej – knjezej Mitašej z Kumšic – je 88 lět a najmlódšemu 27 lět. Přerězna staroba leži pola 59 lět.

W Delnej Łužicy maja swojske towarstwo za spěchowanje serbskeje rěče w cyrkwi. Njebje wužitne było macy zjednoćić a jedne zhromadne ewangelske serbske towarstwo za cyły Łužicu měć?

Njewidžu wokomiknje šansy abo trěbnosć tajkeho zjednoćenja. Mamy zwiski k delnołužiskemu towarstwu a hdžež so to poskića, džělamy hromadže. Naspomnić chcu naše informaciske topjeno wo ewangelskich Serbach, kotraž služi woběmaj towarstwowaj. Hromadže wuhotowali smy cyrkwinskej dnjej w Lipsku a Berlinje a hromadže přewjedli smy serbski cyrkwinski džer w Brja-

zynje. Hdyž jědže Serbski bus do Delnjeje Łužicy, tak so tež přeco na delnoserbskich kemšach wobdžělmy.

Z kotrymi dalšimi towarstwami haji SET zwiski a kak so tole w praktiskim džěle wotblyšćuje?

Zwiski z druhimi towarstwami zložuja so wosebje na zhromadne projekty. Najbóle džělamy tuchilu hromadže z Maćicu Serbskej, hdyž dže wo wobnowjenje pomnikow. Mějachmy pak tež hižo zhromadne předezwaca ze Zwjazkom serbskich wumělcow, z Towarstwom Cyrila a Metoda a Domowinu. Zabyć nochcu na Załožbu za serbski lud, kotraž je přeco tež naše projekty financielnje podpěrała.

Na spočatku je so husćišo wo tym diskutowało, hač njebje towarstwo Domowinje přistupiło. W zašlych lětach je wokoło tehole prašenja woćichlo. Je tale naležnosć mjeztym wotbyta?

Poskitk, třěšnemu zwjazkej přistupić, wšak stajnje steji. Jelizo so člonujo našeho towarstwa z jasnej wjetšinu za přistup wuprāja, tak so to tež stanje. Wokomiknje njebje tajkeje wjetšiny a njemóžeš sej ju tež wunuwować.

Před połdra lětom je so towarstwu přewostajiła stwa w Serbskim domje. Za čo so tale stwa wužiwa?

Po tym zo smy w februaru 1999 wotpowědnju próstwu zapodali, je Załožba za serbski lud w decembrje 2002 našemu towarstwu přewostajiła stwu w Serbskim domje. W njej přewjedzemy wuradźowanja předsydstwa a mamy tam tež naše materialije a akty ležo. Dokelž džělamy čestnohamtsce, to rěka w swobodnym času, njeje tuta stwa wšědnje wobsadžena. Redaktorka Pomhaj Bóh wukonja swoje džěto jako samostatna publicistka a wužiwa za to priwatnu rumnosć. Situacija móže pak so tež raz změnić. Wažne je mi a – kaž je diskusija pokazala – tež druhim člonam našeho towarstwa, zo ma Serbske ewangelske towarstwo – a z tym ewangelscy Serbjacy scyła – w Serbskim domje w Budyšinje swoje město.

Sće zwólniwy předsydstwo SET tež hišće dalje lěta wukonjeć?

Haj, wězo. Činju to tak dołho, kaž budu wot našich člonow woleny. Jeli by so něchtó druhi namakał, bych zastojnstwo předsydy tež bjeze wšeho dale dať. Wažne je, zo so džěto towarstwa dale wjedže.

Što je hladajo na přichod towarstwa Waše najwjetše přeće?

Wosebje sej přeju, zo bychy so tež młodži ewangelscy Serbjacy našemu towarstwu přidružili a do našeho džěta zapřimnyli.

Prašata so T.M.

Serbska konfirmacija w Michalskej cyrkwi w Budyšinje

Njedzelu Jubilate, 2. meje, bě za serbsku wosadu při Michalskej cyrkwi w Budyšinje wosebity dzeń: Po třoch lětach přestawki swjećeše so tu zaso serbska konfirmacija. Štyri dźěći z wosady, kiž běchu zašle lěta na serbsku nabožinu a na serbske pačerje chodźili, chcychu swój křćenski slub, kiž běchu něhdy kmótra při dupje za nje wotpožili, na serbskich kemšach zjawnje wobnowić. K tomu běchu so konfirmandki, kaž je to mjeztym hižo něšto lět z wašnjom, zwoblekli serbsku konfirmacisku drastu, kotraž ze swojej dostojnosću hišće wosebitosć dnja wuzběhny.

Pod zwonjenjom zwonow začahny sup. Malink z pačerskimi dźěćimi Rejzku Ledźborec, Julianu Šoćic, Mariju Wirtheč a Jurjom Malinkom zdypkom w džesačich w małym swjedženskim čahu z Michalskeje fary do cyrkwy. Němscy wosadni, kotřiž běchu runje wote mše přišli, běchu so na spontany namjet knj. Annemarie Albertoweje před cyrkwu zestupali k spalěrej, pokazuju z tym swoju zwjazanosć ze serbskeje wosady. W cyrkwi bě so njewšědnje wulka ličba něhdze 120 kemšerjow zešta – nimo hewašich serbskich kemšerjow přede wšěm kmótra a přiwuzni konfirmandow.

Božu službu swjećeše na jara dostojne wašnje sup. Malink. Po předowanju přednjesechu konfirmandža wěrywuznaće. Poklaknywši so před wołtarjom jich sup. Malink požohnowa z konfirmaciskim hronom, kiž běchu sej dźěći zdžěla same wupytali. Po tym jim nawjedowarjej Młodeje wosady při Michalskej cyrkwi Sebastian Rämšch a

Sebastian Rohlf zbožo wupřeštaj a jich přeprosyštaj so wotnětka na zeńdženjach Młodeje wosady wobdželeć. Wosebitu překwapjenku běchu někotři młodostni, kiž buchu hakle před něšto lětami sami serbsce konfirměrowani, přihotowali. Madlena, Lubina a Jadwiga Malinkec, Florian a Jakub Gruhl a Benjamin Wirth zanjesechu hnujacu spěwnu próstwu „Knjezowy jandžel“. Swjatočnosć přisporjachu tež wosadni dujerjo, kiž cyłe kemše hudźbnje wobrubichu. K zakónčenju swječachu konfirmandža přeni króć sobu Bože wotkazanje.

Po kemšach mnozy konfirmandam zbožo wupřachu, kaž sup. n. w. Siegfried Al-

bert, kiž bě jim něhdy na zakładnej šuli nabožinu podawał, a jich tehdyša rjadowniska wučerka knj. Borbora Šoćina. Před wosom lětami bě wona započala nětčiše pačerske dźěći zakłady pisanja a ličenja wučić, nětko jich počesći z wobdželenjom na kemšach, ze zbožopřećom a krasnej bělej róžu – wutrobne to znamjo čłowješkeje zwjazanosće w serbskim a ekumeniskim duchu.

Našim pačerskim dźěćom přejemy, zo bychu dale rostli w nabožnym kaž w narodnym nastupanju a so stali ze žiwymi stawami zhromadženstwa ewangelskich Serbow. **T.M.**

Pačerske dźěći Jurij Malink, Maria Wirtheč, Rejzka Ledźborec a Jauliana Šoćic (wotlěwa) ze sup. Malinkom po kemšach před Michalskej cyrkwu Foće: J. Maćij

Přednoški lětušich konfirmandow

Lětuše serbske pačerske dźěći so na haperlejskich serbskich kemšach w Michalskej cyrkwi w Budyšinje wosadže předstajichu. Tam předčita kóždy swoje dźěto, kotraž bě wosebiće za tutón dzeń wudžela. Nastawki su nastali jako zakónčenje serbskeje pačerskeje wučby a zjimaja někotre z temow, z kotrymiž běchu so dźěći we wučbje pola sup. Malinka w minjenym potdra lěće zaběrali.

Štó bě Jezus?

Jezus je so w Bethlehemje narodził. Bu wot swojeju staršuju w templu předstajeny. Marja a Jozef njemóžeštaj dlěje w Bethlehemje wostać. Židowski kral Herodes je wo nowonarodzenym kralu słyša a chcych wšitkich nowonarodzenych hólcow zamordować. Tehodla je swójba do Egyptowskeje čekała. Po nawróće do Nacareta je Jezus, kotryž je so tam Jeschua Ben Josef mjenował, wotrostł jako syn česle. Tam chodžeše wón hižo z 12 lětami husto do synagogi. Čuješe so tam jara derje a pytny tam, zo słyša k Bohu. Bu w Jordanje wot Jana

Křćenika wukřćeny. Potom přebywaše wón 40 dnjow dolho w pusciny, z tym chcych Bohu blisko być. Hdžež pak je Boh, tam je tež spytowar. Wón wosta Bohu swěry. Jezus čehnješe z Nacareta do Kapernauma. W Kapernaumje bě Jezusowe hłowne město skutkowanja. Tam ludzi wučeše so Wótčenaš modlić. Je tam džiwy sćinił: Změrowaše džiwi jězor Genecaret, nasyci tysacy ludzi z pječ chłěbami a dwěmaj rybmaj. Je pak tež pokazał, kak jara dźěći lubowaše. Bu do Kana na kwas přeproseny. Njeběše dla wulkeje ličby hosći dosć wina. Tola Jezus je z wody wino sćinił. Wón pokaza, zo wšitkich ludzi lubuje, na přikład jebaka Cacheja w Jerichowje abo njeswěrnju žonu. Jako Jezus do Jerusalema pučowaše, wjeselachu so ludžo jara, poklaknychu so a položichu bołminy před nim na zemju.

Jedneho wječora sedžeše Jezus ze swojimi wučomnikami při wječeri, su so zhromadnje modlili, rěčeli a jědli. Tuta zhromadźizna bě přenje Bože wotkazanje. Tam je wón prajił, zo něchtó z nich jeho přeradzi. Tak so sta. Jezus chcych so w zahrodze

Gethsemane z wučomnikami modlić. Dyrbješe to pak sam činić, dakež so lehnychu a wusnychu. Nadobo přińdžechu wojacy. Wón bě so wot Judaša na wojakow přeradził a woni zajachu Jezusa. Wjedžechu jeho do palasta wyšeho měšnika, tam so jeho wuwoprašowachu. Wón pak mjelčeše. Rozsud padny: Wón budže křižowany. Su jeho wusměšowali, jemu jeho drasty z čěta torhnyli a černjowu krónu na hłowu stajili. Jezus bu hišće na samsnym dnju křižowany. Prajachu jemu: „Sy-li kral Židow, pomhaj sej sam!“ Ničo so njesta. Pódlu njeho su mordarjow křižowali. Wón zemře za naše hrěchi a z tym wujedna nas z Bohom. Přećeljo jeho pochowachu. Na třěćim dnju je wón z mrtwych stanył. Je so Mari pokazał a je ze swojimi wučomnikami rěčał. 40 dnjow pozdžišo běše donjebjespěče Jezusa.

Štó bě Jezus?

Wón bě wulki wučer! Wón je nas wučil, kak mamy Wótčenaš a kak so k Bohu modlić. Jezus je nam pokazał, kak so Bože wotkazanje swjeći a zo mamy džesać kaznjow dodžeržeć, wosebje najwyšu kazň: „Ty dyrbiš Boha a blišeho lubować!“

Wón bě kaž lékar! Jezus je slepym pomhał,

zo móžachu zaso widžeć. Zbrašenym pomhaše, zo bychu zaso móhli bžeć a styšeć.

Wón bě Boží syn! Jezus je rady do tempła chodźił, čuješe so tam Bohu blisko. Wón móžeše so z Bohom rozmołwjeć a z Božej pomocu dźiwy zdokonjeć.

Jezus je naš wumóžnik! **Maria Wirtheč**

Měrcin Luther

Měrcin Luther narodži so 10. nazymnika 1483 w Eislebenje. Jeho nan džełšaše w koporowych podkopakach a mać staraše so doma wo džeći a wo domjacnosć. Na spočatku wuknješe Měrcin na lačonskej šuli, hdžež bě z pilnym a měrnym šulerjom. 1501 započa studij na uniwersiće w Erfurće, hdžež jara derje džełšaše, a tak sta so 1505 z magistrum. Swójba a wosebje nan so wjeseleše a synej wulku karijeru jako jurist wuliči. Ale podarmo, dokelž Luther 2. julija samsneho lěta praji, zo budže mnich, a tak je zastupil do chudeho zjednoćenstwa awgustinow. Wot nětko měješe Luther wosebity počah k bibliji, w kotrejž nětkole kóždy dzeń čitaše. 1507 započa teologiju studować a přez pilne džeło je so stał pječ lět pozdžišo dr. teologije we Wittenbergu. Wón njebě jenož doktor a profesor teologije, ale tež duchowny. Tak jeho wosebje mjerzaše, zo ludžo přeco husćišo druge metody k spowědanju naložowachu. 31. oktobra 1517 wozjewi 95 tezow, kotraž je posłał na wjacorych biskopow. Reakcije na tezy běchu wšelakore. Wone so jara spěšnje w ludže rozšěrili. A tak so zjednoćichu biskopja, kotřiž chcychu, zo Luther tezy wróćo wozmjě. Ale tež 1521 we Wormsu njebě Měrcin zwólniwy tezy wróćo čahnyć. Z tuteje přičiny biskopja Luthera zasudžichu. Wot nětkole sem běše žiwy na hrodže Wartburg, hdžež Nowy testament do němčiny přeloži a Mały katechizm napisa. Luther nochcyše poprawom cyrkej džełić, ale jenož kritizować a namjety k polěpšenju formulować. Njesu so pak dojednali a tak nasto ewangelska cyrkej. W lěće 1525 so woženi z Katharinu von Bora, z kotrejž hač do swojeje smjerće 1546 hromadže běše.

Znaješe Měrcin Luther poprawom Serbow?

Haj, wón znaješe Serbow, ale njebě jim napřećo pozitiwnje nastajeny. Je znate, zo je so Luther jara njelubje wo Serbach wuprajil. Ale tohodla su Serbja bibliju 1728 po přikładze Luthera z němčiny do serbsčiny přeložili.

Juliana Šofčic

Frieda Wjelic

Frieda Wjelic je četa mojeje wowki. Wona běše misionarka w Chinje.

Narodžiła je so wona w Kubšicach ze šěsć bratrami a sotrami. Rozsudnu hodžinu za swoje žiwjenje dožiwi wona při smjertnym ložu swojeje młódšje sotry, kotraž do swojeje konfirmacije po krótkej čezkej chorosći zemřě. Poslednje słowa jeje sotry běchu: „Ja wumřěju, zo bych pola Chrystusa wěčnje žiwo byla!“ W tutym wokomiku bě sej Frieda

wěšta, zo budže wona žiwa za Jezusa.

Pozdžišo rozsudži so, zo budže diakonisa. Nětko měješe Bóh nadawk za Friedu: Wón wołaše ju do wonkowneho misionstwa. 1928 zapučowa wona ze štyrjomi sotrami do Chinje. Najprjedy nawuknychu woni chinsku rěč. Jeje přenje džełowe město nje bě Oskan. W prowincy Yiinnan móžeše wona dožiwić, kak Bóh durje woćini k žohnowanej misionarskej službje. 1935 přindže Frieda Wjelic přeni raz do domizny.

Po dwěmaj lětomaj pućowaše wona hišće raz do Chinje a přiwaža tam rady džeło w Yuki. Wona wozjewješe wjele, wjele lět dobre poselstwo. 1949 njebě tež w Chinje politiska situacija dobra, tak dyrbyeše Frieda zaso do Němskeje.

W klinice „Hohe Mark“ w Oberursel běše najrjeńše za Friedu, hdyž widžeše, kak tež druzy puć k Bohu namakachu. 1972 woteda wona swoju zamołwitosć do młódšich rukow.

„Woni přindu z radosću a přinjesu swoje snopy“, praješe farar při jeje wotpoćinku w Velberće.

Rejzka Ledźborec

Michalska cyrkej

12. oktobra 1429 započa husitski wjednik Molesto ze 4 000 wojakami Budyšin nadběhować. Na třecim dnju (dnju Burkhartha) widžachu někotři při starej wodarni, hdžež bě bój najmóćniši, jandžela, kotryž za Budyšanow wojowaše, a spóznaču w nim arcyjandžela Michała. Hdyž bě bitwa dobyta, natwarichu tamle kapału a pomjenowachu ju na kapału swjateho Michała.

Přenje wopismowe naspomnjenje bě w lěće 1473. 1498 do 1520 wutwari so kapała a přitwarisťej so zapadny džel a wěža.

septembra 1619 přeni farar Pětr Brojer w Michalskej přenje serbske ewangelske kemše w Budyšinje swjećeše. Z tym bě Michalska wosada za ewangelskich Serbow wokoło Budyšina a w měsće založena. 1690 dyrbyeše so samo druhi farar přistajić, dokelž so serbska ewangelska wosada tak jara rozšěri.

Dupa Michalskeje bě poprawom za Pětrsku cyrkej myslena, ale měščanska rada da ju Michalskej. Wołtar pochadza z lěta 1693 z Budyšina. 1746 zadyri blysk a horni džel wěže dyrbyeše so wobnowić. 1781 so za 1 200 tolerjow nowe pišćece natwarichu, kotraž so hakle 1784 poswjećichu. 1793 so cyrkej za 400 tolerjow ponowi – tuta lětoličba je hišće džensa w Michalskej cyrkwi widžeć. Po wulkej bitwje pola Budyšina 1813 so cyrkej jako lacaret wužiwaše a kemše wupadnychu. Wulkeje nuzy dla móžachu so hakle 1821 wšitke wójske škody wotstornić.

1819 woswjeći so 200lětno wobstaće Michalskeje wosady. K tutemu swjedženju wuda farar Wilhelm Mička knižku, kotraž rěka „Kurze Geschichte der Kirchengemeinde St. Michael“. 1884 so nowa dupa ze serbskim napisom dari. Tuta stej dženso w sakristiji Michalskeje cyrkweje.

Dospołny nutrkowny přetwar Michalskeje cyrkweje so 1892 započa a kemše dyrbjachu so w Tuchorskej cyrkwi wotměć. 27. nowembra 1892 so nowowuhotowana Michalska cyrkej poswjeći.

Hody 1945 zwonješe zwón Michalskeje cyrkweje jako jenički nad Budyšinom, dokelž běchu so wšě druge do wójny dać dyrbjeli. Džensniše zwony so 1992 poswje-

Maria, Juliana a Rejzka (wotlěwa) w swojej rjanej drasće serbskich konfirmantkow

Poswjećenje kapały přewjedže Mišnjanski biskop, kotryž prikaza, zo dyrbja so kóždu njeđzelo po dnju Burkhartha swjedžense kemše swjećić k wopomnjenju na wumóženje města přez arcyjandžela Michała. Tute kemše zastachu 1541, hdyž so z cyrkwe šula za ewangelske džeći sćini.

31. julija 1619 so serbske ewangelske kemše w Michalskej cyrkwi dowolichu a 1.

ćichu. Pišćece su z lěta 1976 wot Budyskeje firmy Eule. 36 wso w a měščanskich džełow Budyšina słušeja džensa k Michalskej wosadze. Dwě wjesce, Hněwsecy a Małsecy, so 1979 při twarje spjateho jězora zničisťej. Džensniši serbski farar je superintendent Jan Malink. Najwuznamniši syn Michalskeje wosady je Handrij Zejler, farar a znaty serbski prócowar a basnik. **Jurij Malink**

„Wosada česći sej swoje stawizny“

Wo džensnišim žiwjenju wosady swj. Pawoła w texaskim Serbinje, založeneje před 150 lětami wot serbskich wupućowarjow, rozprawja wosadny farar Michael Buchhorn

Wosada, kotruž su založili Serbja, kiž w léce 1854 pod fararjom Janom Kilianom z Łužicy wupućowachu, wobsteji džensa hišće w centralnym Texasu. W běhu počtra lětstotka swogeho wobstaća je so wona derje wuwila. Lětuši 150lětny wosadny jubilej je za Serbinčanow dobra skladnosć k radostnemu swjećenju kaž tež k džakownemu wróćozhladowanju. Čitarjam z Łužicy, z kotrejež je naša wosada wušla a z kotrejež so do džensnišeho zwjazana čuje, chcú nětčiše žiwjenje Serbinskeje wosady skrótku předstajić.

K lutherskej cyrkwi swj. Pawoła w Serbinje słuša džensa wosada z něhdže 620 křćenymi sobustawami. Wjac hač 420 z nich smě Bože wotkazanje wužiwać, su potajkim po konfirmaciji. Zbytńi 200 su we hłownym džěci pod 14 lětami. Někotre ličby k wosadnemu žiwjenju:

Mamy přerěznje wob lěto šěsć do wosom křćeńcow, něhdže wosom paćerskich džěci, tři do štyri konfirmacije dorosćenych, tři do štyri wěrowanja a šěsć do wosom pohrjebow. Wjetšina wosadnych je tež džensa hišće serbskeho abo němskeho pochada, ale wězo mamy mjeztym tež sobustawow, kiž maja hinaše etniskorjenje. Smy džakowni, zo přisłušeja wosadze ludžo wšěch starobow - wot małych džěci hač k wobstarnym ludžom.

Kóždy njedzelu swjećimy rano we 8.30 hodž. Božu službu, na kotrejež hromadzi so přerěznje něhdže 400 kemšerjow. Swoje kemše mamy hišće w samsnej kamjentnej cyrkwi, kotruž su wupućowarjo natwarili

kónc 60tych lět 19. lětstotka. W 9.30 hodž. přizamknje so w šuli pódla cyrkwy poč hodžiny bibliskeje wučby za dorosćenych a džěci. Tam so nimale wšitke džěci wot dweju do 14 lět wobdžěla, wone so po starobje džěla do džewjeć wšelakich rjadownjow, hdžež so potom z wěstej bibliskeje temu zaběraja. Jako wučerjo tuteje t. mj. njedzelnijeje šule słuža dobrowólni dorosćeni. Na wotpowědnej bibliskej hodžiny za dorostlych wobdžěli so jenož něhdže štwórcina wšěch dorosćenych.

Wosada ma swójsku šulu za džěci wot pěstowarskeje staroby hač do wosmeho lětnika, do kotrejež chodži tuchwilu 89 šulerjow. Wjetšina z nich přisłuša našej wosadze. Wudžeržujemy jako wosada tohorunja žlobik, w kotrymž zastaruja so małe džěci wot naroda hač do pěstowarskeje staroby. Křescanske kublanje džěciny ma za našu wosadu najwyšu prioritu, wěnujemy tomu jara wjele kedžbnosće.

Naši Serbinscy wosadni bydla zwjetša rozbrojeni we wokolinje někotrych kilometrow wot cyrkwy. Mnozy su žiwi na ležownosći, kiž słuša jich swójbje z toho časa, zo ju jich serbscy prjedownicy 1855 kupichu. Naši wosadni džěłaja w jara wšelakich powołanjach, w produkčiji runje tak kaž w běrowje. Někotři maja powołanja, kiž zwisuja ze zemskim woljom, kotryž wšak so tež w našej kónčinje namaka, a z bankownistwom. Wjele ludži plahuje připódla na

Serbinscy duchowni

1854–1883	Jan Kilian
1883–1920	Herman Kilian
1922–1947	Herman Schmidt
1948–1965	Arthur Arndt
1966–1970	Ewald Recks
1971–1977	Arthur Graf
1977–1998	Paul Hartfield
wot l. 1998	Michael Buchhorn

Farar Michael Buchhorn

Nětčiši Serbinski farar Michael Buchhorn wotrosc w lutherskej swójbje we Walburgu, Texas. Z nanowjeje strony je serbskeho pochada, jeho předchadnicy běchu w 19. lětstotku z Wukrančic do Texasa wupućowali. Wón wukubla so na cyrkwiskimaj kublanišćomaj: na uniwersite Concordia w Austinje, Texas, a po tym hač do 1989 na teologiskim seminarje Concordia w Fort Wayne, Indiana. Jako farar služese dotal w Batesvillu, Arkansas, a Hamiltonje, Texas. Wot lěta 1998 je z fararjom w Serbinje, Texas. Wón je 43 lět stary, woženjeny a nan dweju džowkow.

swojej ležownosći howjada abo druhi skót, jenož mało pak ma to za swoje hłowne abo jeničke powołanje.

Mamy džensa jenož hišće jara mała ludži, kotřiž serbsce móža. Někotři z našich najstarich wosadnych su hišće kmáni ke krotkej rozmołwje w serbskej řeči. Wjace mamy tych, kiž rozumja a řeča němsce, hačrunjež tež jich ličba woteběra. Němske kemše swjeći w našej wosadze farar n. w. Paul Hartfield, něhdyši wosadny farar, kiž džensa jako wuměnkari w Serbinje bydli. Hišće před něšto lětami so němske Bože služby znajmjeńša jónu mēsačnje swjećachu, nětko je to rēdšo. Na wysokich swjedženjach - hody, jutry a žnjowodžakny swjedžen - mamy dwurēčne jendzelsko-němske kemše. Wopytowarjow němskich kemšow je přerěznje mjenje hač 20. Wuwzaće je němska Boža služba, kiž swjećimy kóždy lěto kónc septembra na serbskim swjedženju „Wendish Fest“, tam mamy přeco někotre sta kemšerjow. Hewak slyšiš po wokolnych kónčinach huscišo španisku hač němsku řeč, tak zo młodži skerje španisce wuknu.

Serbinska wosada je wostała konserwatwna w teologiji a praksy. Tu so hišće nałožuje tradicionelna stara liturgija, kotrejež korjenje sahaja wróćo hač k refor-

Cyrkej w Serbinje a pódla njeje šula, kiž tohorunja wosadze słuša. Křescanskemu kublanju džěciny wěnuje wosada najwjetšu kedžbnosć. Foto: T. Malinkowa

⇒ maciji. Ludžo sej swoju wěru wysoko waža a ju sprawnje a wotewrjenje praktikuja. Wosadne žiwjenje rjaduje so po křesćanskim cyrkwinym léče, kotrehož najwyšej swjedenjej su hody a jutry. Dalše wurjadne dny we wosadnym žiwjenju su křćenicy, konfirmacije a wěrowanja. Na tychle wjesolych swjedenjach přizamknje so kemšam zwjetša wulka hosćina, ke kotrejš so swójbni a přeceljo zeńdu. Je čezko rjec, hač tči w tym hišće něšto ze starych serbskich wašnjow. Ale k jědži na tajkich hosćinach sydaja zwjetša tež serbske nudle („Wendish noodles“) a tykancy.

Wosada česći sej swoje stawizny a wjeseli so nad dobrymi zwiskami, kiž ma do Němskeje. Tole zwurazni so tež při přede-
wzacach a zarjadowanjach, z kotrymiž chcemy lětuši 150lětny jubilej swjeho wob-
staća woswjećić.

W běhu jubilejneho léta swjećimy wjacore wosebite Bože služby, kiž dopominaja na wažne mězniki we wosadnym žiwjenju. Hižo loni w oktobru mějachmy kemše, do kotrychž zapřijachmy někotre stare wašnja našich prjedownikow. Žony stajichu sej hawby a kłobuki na hłowu a wjele z nich sej zwoblěka jednore čorne šaty. Bě to džeń, kiž dopominaše ludži na to, kak jara je so žiwjenje změniło z toho časa, zo přińdžechu naši prjedownicy do Ameriki. Lětsa swjatki, 30. meje, swjećachmy 150lětny jubilej powoňanja Jana Kiliana jako duchowneho wjednika wosady. K tomu móžachmy jako hóstneho předarja witać prezidenta Lutherskeje cyrkwyje Missouri synody Geralda Kieschnicka.

W juliju pada so skupina z Texasa na wopyt do Němskeje, hdžež budže wjacore dny z hosćom Klětnjanskeje wosady. Na tradicionelnym „Wendish Fest“ w septembru so wosebje spomina na wotjězd wupućowarjow z Łužicy a započatk přejězda do Ameriki. Tehdy změjemy tež hosći z luther-

Na kemšach w Serblnje je Boží dom přeco poľny kemšerjow.

skeju wosadow we Wukrančicach a Klětnom mjez nami. Dnja 7. nowembra, nje-
dželu po Wšěch swjatyh, chcemy w Božej
službje poswjećić pomnik z mjenami tych
wupućowarjow léta 1854, kiž po puću do
Texasa zemrěchu.

Jubilejnemu létu wěnowane su tež wose-
bite projekty. K tomu słuša wudaće třoch
knihow: křćenske zapiski Serbinskeje wosa-
dy za čas fararja Hermana Kiliana, dospoľny
zapis wšěch konfirmacijow z fotami kon-
firmandow zašlych 85 lět a zběrka powěd-
kow, kiž wopisuja stawizny wosady wot
jeje založenja hač do přitomnosće. Dalši
wosebity projekt je restawracija kładžiteho
domčka, natwarjeneho wot serbskeje swój-
by w léče 1855.

Wo Serbinskej wosadze móža so zajimcy
běžnje wobhonić na internetnej stronje
wosady pod adresu www.stpaulserbin.org.
farar Michael Buchhorn

Boží dom w Serblnje, natwarjeny wot wupućowanych Serbow a poswjećeny 1871 wot fararja Jana Kiliana, słuži džensa hišće wosadze.

Konferenca we Wukrančicach

„K brjoham našeje nadzije – Jan Kilian a serbske wupućowanje před 150 lě-
tami“ – pod tutym hesłom steji kon-
ferenca, kiž wotměje so lětsa přeni
kónc tydženja w juliju we Wukranči-
cach. W słowje, spěwje a wobrazu bu-
dže so z kemšemi a wšelakimi zarja-
dowanjami spominać na wulke wu-
pućowanje nimale 600 Serbow pod
wjednistwom fararja Jana Kiliana do
Texasu w léče 1854. Sčěhowacy pro-
gram je předwidžany:

pjatk, 2. julija 2004

19.30 wotewrjenske zarjadowanje
„K brjoham našeje nadzije“

sobotu, 3. julija 2004

- 8.40 rańša nutrnosć w cyrkwi
- 9.00 přednošk prof. dr. Wenera Klāna, Oberursel: „Šleske lutherstwo a Serbja“
- 10.45 přednošk dr. Erharda Hartstocka, Budyšin: „Politiske a hospodarske wobstojnosće serbskeho wupućowanja“
- 14.30 přednošk sup. Jana Malinka, Budyšin: „Jan Kilian – portret serbskeho lutherana“
- 16.30 wotewrjenje wustajeńcy Arnda Matthesa: „Slědy Jana Kiliana w Hornjej Łužicy“
- 19.30 literarno-hudźbny program ze spěwami a tekstami Jana Kiliana, zestajeny wot Trudle Malinkoweje, spěwa Gerald Schön

njedželu, 4. julija 2004

- 10.00 Boža služba z liturgiskimi tekstami Jana Kiliana, předuje prof. dr. Klān
- 12.15 ekskursija k městnosćam skutkowanja Jana Kiliana w Delanach, Bukcach, Kotecach, Dubom a Wukrančicach, nawod Trudla Malinkowa
- 15.00 kónčna nutrnosć

Zarjadowanja wotměja so we wosadnym domje resp. w cyrkwi we Wukrančicach. Wobdželenje na wubraných zarjadowanjach je bjez přizjewjenja móžne. Štóž chce so wšón čas na konferency wobdželić, njech so prošu přizjewi pola:

Evangelische Akademie Görlitz
Tagungsstätte Kreuzbergbaude
Am Kreuzberg 25
02829 Markersdorf / OT Jauernick
tel.: 03 58 29 / 63 86-2
fax: 03 58 29 / 6 38 88

e-mail: ev-akademie-goerlitz@eksol.de
Konferencu su zhromadnje přihotowali a na nju wutrobnje přepršuja
Ewangelska akademija w Zhorjelcu
Serbski institut w Budyšinje
Luth. wosadze Wukrančicy/Klětno
Serbski wosadny zwjazk

Hanka Chěžnikowa z Cokowa 70 lět

Jubilarka narodži so dnja 3. junija 1934 jako Hanka Chrysta Wirthec na staršiskim kuble w Cokowje. Nan a mać kaž tež hižo dźěd a wowka běchu wědomi ewangelscy Serbja, kiž so k serbstwu wuznawachu a so za nje zasadźowachu w politiskich kaž tež w cyrkwinskih naležnosćach. Jeje z Drježdžan pochadźaca mać Měranka rodź. Lešawic skutkowaše w dwacetych lětach jara horliwje a wustojnje na serbskim kulturnym polu, jeje nan Korla Wirth bě po wójnje znaty jako „serbski prezident“. Runje tak staj jeje wujej, nanowej bratraj, řečespytnik dr. Pawoł Wirth a serbski superintendent Gerhard Wirth, derje znataj w Serbach.

Na kuble Hancyneju staršeju knježeše wotewrjenosć, husto so hosćo do domu witachu. Nan wobknježeše wjacore řeče, tuž stušeše tež wjele wukrajnikow k stajnym wopytowarjam pola Wirthec. K jeje zažnym dopomnjenkam sluša, zo wuwučowaše dźěd, kotrehož ma jako mudreho a pobožneho muža w pomjatku, Cokowske dźěći w nabožinjě, jako njesmědźachu so w šuli wjace hodžiny nabožiny podawać.

Hanka Wirthec bu wot fararja Walsgotta w Husčanskej cyrkwi konfirměrowana. Po přeću swojeje maćerje wospjetowaše wona 1948 na serbskej šuli w Budyšinje 8. lětnik a wuknješe potom lěto na ratarskej šuli w Chróscicach. Dokelž bě jeničke dźěćo swojeju staršeju a dokelž bě na kuble kóžda ruka třebna, dyrbješe so wzdać swójej wosobinskih powołanskich přećow.

1957 wuda so na Maksu Chěžnika z Parcowa, kotrehož swójba bě, kaž hižo do toho Wirthec swójba, w Cokowje namakała nowu domiznu. Mandželskimaj narodžichu so dźěći Angelika, Michał, Tomaš a Manja. Być srjedžišćo wulkeje, daloko roz-

Jubilarka Hanka Chěžnikowa z Cokowa
Foto: priwatne

hažkowaneje swójby je zwjazane z wjele dźědom. Z wutrobnej naležnosću jej bě, hajić swójbnu zhromadnosć a w njej tež serbsku maćernu řeč.

Hdyž so 1983 Cokowski cyrkwinski předstejićer přiwobroći zaprěwarjam dźěćaceje křćeńcy, spózna wona hłuboku duchownu dimensiju tuteho rozsuda. Hnydom poskići so wosadnemu fararjej, přewzac wuprózdnjene městno w cyrkwinskih předstejićerstwje. Hač do lěta 2001 wona tele zastojnstwo w předstejićerstwje Husčanskeje wosady wukonješe. Wosebje zasadźowaše so za žónsku službu. Nimo teho angažowaše so tež w Zwjazku žonow na kraju. Daloko znate je, zo sluša Chěžnikow swójba k stołpam ewangelskeho serbstwa. Z wulkej swěru dźerži so Hanka Chěžnikowa k serbskej narodnosći a ewangelskej cyrkwi.

Kubło w Cokowje, kiž je něhdy jeje nan kupił, bě prjedy slušało Holanecom. Na tymle kuble schadźowachu so tehdy pobožni k misioniskim hodžinam. Jako so domske po wulkim wohenju nowe natwari, je Pětr Młóńk k tomu napisal sčěhowacu ba-seń:

Při čehnjenju do noweho domu w Cokowje

Dźak Bohu, džensa z wjeselom nětk zběhamy tón nowy dom, hdyž stary dom – o zrudoba – su pōžrěte te płomjenja.

A hlaj, džens z tuteho' popjeła nětk nowy dom so pozběha, kiž rjeńši je a krasniši, hač tón bě, kiž so wotpali.

Bóh zwarnuj nětk tón nowy dom před tajkim strašnym wohenjom, njech nuzaj, chorosć, njezbože wšak ženje do njoh' njeprjindže.

Njech wěra, lubosć, nadźija w tym nowym domje bydło ma, njech zbože, měř a wjesele tu z njeho ženje njeprjindže.

A hdyž we nim – kaž wšudžom je – to žiwjenje so pominja, njech zbóžna smjerc wšěch přewodža do wěčnoh' domu – do njebja.

Njech so tele pobožne přeća, kiž su so nad jeje domom wuprajili, tež za jubilarku dopjelna. Přejemy Hance Chěžnikowej, zo móhła z mandželskim, dźěćimi, přichodnymi dźěćimi, sydom wnučkami a wjele přiwuznymi wjesele woswjećić swoje 70. narodniny.

Farar Gerd Frey

Wo staršich delnjoserbskich rukopisach

Z česćownosću hladam na ludži, kotřiž maja drje hižo pokročenu starobu, ale so tola hišće poňnje we wědomostnym žiwjenju angažuja. Dźiwam so jich duchownej energiji a njezlemjenym nutřkownym mocam. Takle je so mi wóndano zaso što, hdyž dóstach přeprašenje na disputaciju doktorskeho dźěła Doris Teichmannoweje z Berlina. Knjeni Teichmannowa (70), pochadźaca z Grodka, je wot 1952 do 1957 slawistiku studowała a na to w tehdyšej Akademiji wědomosćow NDR dźěłała. Hačrunjež je potom mnohe lěta na cyle hinašim powołanskim polu skutkowała, su ju wědomostne temy přećo zaso zaběrali. Tak spisa w běhu lět wjace hač 30 wědomostnych pojednanjow wo reformaciji a wo Serbach, a w lěće 1998 wuda wobšěrnú knihu wo stawiznach a kulturje Delnjeje Łužicy w 16. a 17. lětstotku.

Wćipna podach so tuž 6. meje na puć do Słowjanskeho seminara Podstupimskje uniwersity, hdžež so disputacija jeje promocijskeho spisa wotmě. Swoje doktorske dźěło je Doris Teichmannowa napisala wo delnjoserbskich rukopisach ze 17. a 18. lětstotka, kotrež wotblyšuju tehdyšu řeč wokoło delnjołužiskeho Wjerbna. Jedna so při tym wo štyri rukopisne spěwarske, wobshowace zwjetša přežožki němskich kěrlušow, a wo rukopisnu němsko-serbsku agendu. Džensa so tute žadne rukopisy na wšelakich městnach chowaja – w Berlinje, Budyšinje a w Choćebuzu. Tute pjeć rukopisow, kotrež su nastali mjez 1650 a 1750, awtorka w přěnim dźělu swójeho dźěła po řeči analyzuje a přirunuje tam wužiwanu řeč z pozdžišim stawom delnjoserbskeho dialekta wokoło Wjerbna. Jón reprezentu-je w spisu knjenje Teichmannoweje delnjo-

serbski basnik a farar Mato Kosyk. Připódlu naspomnju, zo čerpataj wudawaćelej spisow Mata Kosyka, profesor Roland Marti ze Saarbrückena a prjedawši fachowošulski docent Pěš Janaš z Choćebuzaj, při předstajenju delnjoserbskeho kěrlušerstwa w mnohim nastupanju z rezultatow jeje wědomostnych přeptyowanjow. W druhim dźělu doktorskeho dźěła spřistupnja awtorka delnjoserbske teksty Wjerbjanskeje agendy. Diskusija na wonje 6. meji běše zajimawa a plódna. Nětko čokam njesćerpliwa na to, zo budže za serbske kulturne stawizny wuznamna maćizna prawje bórže w knižnej formje předležec.

Sprawnje so wjeselu, zo buchu lěta dołhe intensiwnje wědomostne slědženja Doris Teichmannoweje ze zdobyćom doktorskeho titula krónowane. Šěsććlonska pruwowanska komisija pohódnoci jeje cyłkowny wukon z chwalobnym predikatom „cum laude“.

Irena Šěrakowa

Nalětnje pućowanje serbskich swójbow 2004

Hodźi so nětko hižo wo małej tradiciji rěčec, jako podachmy so njedzeli, dnja 16. meje, na naše druhe nalětnje pućowanje ewangelskich swójbow.

Po zadešćowanaj soboće witachu nas njedzeli rano mlode slónčne pruhi, hdyž jěděchmy z awtom z Trjebjeńcy do směra na Wuježk. Za pućowanje běchmy sebi zaso kónčinu wokoło Čornoboha wupytali.

Wot Krygarjec statoka nastupi po dže-sacích 17 dorosćenych, mjez nimi Serbski superintendent Jan Malink z mandželskej, a 18 džěci mjez počda a dwanaće lětami pućowanje. Puć wjedžeše nas do směra Čornobóh nimo stareje hajkownje hač na awtowe parkowanišo. Tam pak wotbočichmy do wuchodneho směra na Hrubje-

žny hród. Puć běše přijomny a tak hodžeše so po puću derje pobjesadować. Džěci ze Strjažowa, z Wojerec, Sulšec, Chasowa, Budyšina a Wuježka znajachu so zwjetša hižo wot lońšeho pućowanja, a tak bórže zhrmadnje po lěsu a skaliskach honjachu.

Docpěwši Hrubježny hród zadžělachmy sebi woheń a nanojo přewzachu zhrmadnje z džěcimi wažny nadawk, prawe kije za praženje kołbaskow rězbarić. Při picknicku dachu sebi wšitcy zestodžec. Nětko mějachu džěci mocy, na wjeršk Hrubježneho hroda krosnować. Běchu wulce horde, jako móžachu so do wjerškoweje knihi zapisac. Hdyž nastajichmy so hižo na dompuć, wozjewi knjez Krygar wažnu powěsć za džěci: Mějachu pokład namakać, kotryž

Zmužiči lažerjo na skaliska Hrubježneho hrodu z Delnjeje Łužicy Foće: M. Wirth

Do pućowanja před Krygarjec domom we Wuježku

běchu rubježnicy zabyli. Tuž podachu so do wokolneho lěsa a wjeselo běše wulke, jako nadeńdžechu pakčik z małej prekwapjenku za kóžde džěco.

Po dwěmaj nawrócichmy so do Wuježka, hdžež dachmy sebi na Krygarjec zahrodže samopječeny tykanc z dobrym kofejom zestodžec. Džěci hanjachu hač po pjěchich po krasnej zahrodže.

Wutrobny džak Krygarjec swójbje za jich wospjetnu hospodliwosć a zawěsće so klětu w meji zaso na zhrmadne pućowanje podamy.

Tereza Bejmakowa

Žiwjenje a smjerć ewangelskeho fararja na jewišću

Hra hornjoserbskeje spisowacelki Róže Domašcyneje (* 1951) „W paradizu wšykných swětow. Graše w zaseš wobrazach“ měješe pjatk, 16. apryla 2004, w Hochoskim hosćencu „K zlotemu plonju“ swoju wuspěšnu prapremjeru. Po tutej tradicionelnje za delnjoserbske premjery wupytanej městnosći, hdžež přinamaka so něhdže 80 přihladowarjow, předstaji Němsko-Serbske ludowe džiwadło hru w Borkowach, Janšojach a dwójce w Choćebuzu.

W hrě zhladuje wobstarny Mato Kosyk, farar, farmar a basnik, w rozmołwje ze susodom na swoje žiwjenje a přihotuje so cyłe praktisce na přichadzacu smjerć. Rysuje so žiwjenje čłowjeka, kiž je wupućowal, so powołansce a materielnje zadomił na zamórskim kontinencie, kiž pak wosta duchownje wukorjenjeny ze swojeje Wjerbnjansko-błótowskeje domizny. Hrajerjo Měrčin Słodenk j. h. (wobstarny Ko-

syk) a Marian Bulank (mlody Kosyk), Beno Mahr (susod Dupree), Tomaš Kliman (přećel mlodych lět Vester), Paul Schaeffer (mlody Arnošt Muka) a Majka Kowarjec (Mina Witkojc 20tych lět) su derje zahráli, štož wšak je hladajo na njezwučenu delnjoserbsku rěč přeco dwójny wukon. Wosobinsce je so mi Petra Wencelowa-Bulankec jako tójšto lět mlódša druha němska mandželska Kosyka, Wilma, najlěpje spodobała. Wona je figuru wušiknje zadomiła mjez naiwnej wćipnosću (njemóže serbsce čitać) a pragmatiskim postupowanjom při wšědných džělach w domjacnosći (hač k wostarjanju kašća), kiž móhło so we wěstych wokomikach tež z wobličenjom zaměnić. Hra w přetožku sobuwudawacela Zhrmadženych spisow Mata Kosyka, Pětša Janaša, bě wot Křescana Barta solidnje inscenowana. Mjez druhim zasadžichu so filmiske sekwency, kiž čas přenjeje počoj-

cy 20. lěstotka a daloce Błóta (bohužel w počasu plowych štomow a kerkow) wožiwichu. Zo je technika sceniskeho zwobraznjenja reminiscencow (wrócozhladowanja), kiž dopominaše na hrě Pětra Malinka „Nócný pacient“ a „Wotmołwa“, za moderne serbske džiwadło dale nošna, pokazowaše so w tym, zo so hra mlódemu publikumej widžomnje spodobaše. Jemu je so z hru w stilu featcherera zwobrazniła zakladna wěda wo žiwjenju serbskeho spisowacela-fararja kaž tež přibližiło rozmyslowanje wo smjerći. Staršim ludžom wšak je so z hru chcyjo nochcyjo wospjet wuwědomiła kónčinosć swójskeho byća, mlódši su dóstali pohon, so z tutym elementarnym prašenjom zaběrać. Tutej, w najlěpsim zmysle rozswětlerskeje, hrě w delnjoserbskej rěči tež hornjoserbski publikum w Budyšinje džakownje slědowaše.

Christiana Piniekowa

Krajna synoda

Wot 23. do 26. apryla 2004 wotmě so nalětnje zeńdženje krajneje synody Sakskej we Drježdžanach. Synoda steješe pod temu „Bóh chce, zo by so wšitkim ludžom pomhało a zo bychy k spóznaću prawdy přišli (1. Tim 2,4) – přemyslowanja wo wobrazu cyrkwy w přichodze.“

Zo maja wosadni wulke wočakowanja na dobre rozrisanje problemow přez synodu, pokaza přez 150 zapodaćow na synodu k strukturym změnám a k džělowym městnam. Problemy so wosebje w tym pokazuju, zo po prognozy hač do lěta 2020 ličba sobustawow cyrkwy dale woteběra a zo so z tym tež dochody cyrkwy znižaja. Dže wo to, zo strukturu našeje cyrkwy tak přeměnimy a nadawki a džěto tak zřadujemy, zo so najwažniše džěto cyrkwy w přichodze polěpši a zo sobudžětačerjo a wšitcy wěriwi z dowěru a nadžiju na swojim městny na našeho knjeza Jezusa hladaja a w jeho duchu skutkują.

Pjatk popołdnu słyšachmy referataj, kiž zaběraštej so sprěnja z planami džělowych městnow a z powołanskimi wobrazami cyrkwinskih hudźbnikow, katechetow a fararjow a zdruha z přichodom krajnocyrkwinskih džělowych polow. Potom so rozděllichmy do štyrjoch džělowych skupinow a wobmyslichmy prašenja wo štyrjoch wšelakich temach. Ja běch w skupinje, hdžež zaběrachymy so z přichodom cyrkwinskih wukubłanišćow. Wšě rezultaty předstajichy so wječor w plenumje, hdžež so potom wobšěrnje wo nich rěčeše.

*

Sobotu dopołdnja witachu nas katecheća před Domom cyrkwy, woni protestowachu a zwuraznichu swoje wobmyslenja k skrótsenju ličby džělowych městnow. Po nutrnosti słyšachmy duchowne słowo su-

perintendenta Klabunde z Großenhaina wo nadawku cyrkwy we wichorach časow.

Krajnocyrkwinski rada n. w. Helmut Herborg z Hannovera předstaji nam aktualizowane rady EKD z lěta 2001 k přeměňenjam w cyrkwinskih zarjadnistwje, zo móhli so zarjadniske nadawki tušo a lěpje spjelnić. Wón a Detlev Fey staj so wobhoniłoj we wšěch krajnych cyrkwach Němskeje a staj zhromadnje tutu studiju zestajiloj. Hłowna mysl je, zo wobdžětaja so zarjadniske nadawki jenož hišće w džewječ zarjadach srjedźneje runiny z 12 do 15 džělowymi městnami. Za to wotstronja so wokrjesne cyrkwinske zarjadnistwa. Wosady wotedaja swoje zarjadniske nadawki a wobchowaja na farje jenož hišće sekretarku, kotraž fararjej pomha a wosadnym jako kontaktna wosoba služi. Krajnocyrkwinski zarjad wukonja jenož hišće hłowne a pruwowske nadawki.

Wyši krajnocyrkwinski rada Dietrich Knoth z Drježdžan předstaji nam předtohu čisło 38 krajnocyrkwinskeho zarjada. Štož nastupa wuwice ličby sobustawow cyrkwy a wočakowane dochody, kryješe so předtoha někak z ličbami studije EKD. Hłowny rozděl leži w tym, zo měli so po předstawach krajnocyrkwinskeho zarjada dotalne zarjadniske runiny wobchowac, jich džěta přerjadowac a wosady k wjetšim wosadam z někak 2 000 dušemi zjednočić.

Přednoškomaj přizamkny so wobšěrna diskusija. Nawječor předležeše synodze nacisk prezidija synody. Po wječeri mějachmy bjesadu z biskopom a ze zastupjerjemi krajnocyrkwinskeho zarjada. Sobustaw prezidija bratr Guse woprašaja so biskopa Volke- ra Krešba za bóle žortnymi podawkami z časa jeho dzesačlětneho biskopstwa.

Njedzelu swjećachmy zhromadne kemše w Chrystusowej cyrkwi měšćanskeho džěla Třělany (Dresden-Strehlen). Přědowaše biskop Kreš. Po připołdneje přestawce słyšachmy rozprawu wo wobšěrnym džěle Diakoniskeho skutka, kotraž nam jako zešiwk předležeše. Direktor diakonije Jochen Bohl wuzběhny wažnosć dobreje politiki za swójby. Swójby trjebaja wosebity škit. Kóžde lěto so w Němskej přerěznje 115 000 króc džěci w maćernym žiwocie morja – zrudno to wuwice za naš kraj.

Farar Gernot Werner, kiž je w Diakoniskim skutku přistajeny za teologiske kubłanje sobudžětačerjow, rozprawješe nam, kak so prócuje, zakładne křesćanske mysle diakonije tym sobudžětačerjam – je jich potajca! – rozjasnić, kotřiž njepřisłušeja cyrkwi.

Wuběrk, kiž našu cyrkwinsku wustawu z lěta 1950 předžětuje, předstaji nam tučwilny staw. Nazymu 2004 wotměje so w synodze debata wo nacisku změny wustawy a nalěto 2005 wobzamkneje synoda namjet na krajnocyrkwinski zarjad wo přihotowanje předtohi za změnu wustawy. Změna wustawy je wažne džěto a so tehodla tež jara swědomiče a z dobrej chwilu přewjedze. Předsyda wuběrka mi wobkrući, zo wobdžěta so tež naš serbski namjet, kiž je zapodał Serbski wosadny zwjazk. Tónle namjet předwidzi wosebity wotřezk wo serbskich naležnosćach z třomi dypkami (sada 2 w § 20 wotst. 3 w nětčišej wustawje by so za to šmórnyla):

(1) Krajna cyrkej spěchuje wosebite cyrkwinske naležnosće jej přisłušaceje serbskeje ludnosće. Wona móže přez dorěčenje ze susodneje cyrkwy tež tam zajimy ewangelskich Serbow podpěrać.

(2) Serbski superintendent a Serbski wosadny zwjazk mataj duchowne wobstaranje ewangelskeje ludnosće na starosći. Cyrkwinski zakon zřaduje naležnosće nadrobnišo.

(3) Do krajneje synody ma so znajmjeńša jedyn zastupjer serbskeje ludnosće po namjeće Serbskeho wosadneho zwjazka powolać.

Wo namjeće prezidija k strukturnej reforme wuradźowachmy hač do nocy, pónđzelu připołdnu po mnohich korekturach z wulkej wjetšinu přihłosowachmy. We wobzamknjenju so krajnocyrkwinski zarjad prosy, hač do nalěca 2005 na zakładze EKD-studije wudžětać a synodze předpožić namjety a kalkulacije za přewjedženje strukturnej reformy – tež ze wšelakimi wariantami. Projektowa skupina, kotrejž přisłušeja zastupjerjo wšěch runinow, budže tutón proces podpěrać. Na dvě léce zatoži so džělowe městno, z kotrehož so džěta za přihot reformy koordinuja.

Nazymyka synoda tuteho lěta přewjedze so, da-li Bóh, wot 22. do 25. oktobra.

Handrij Wirth, serbski synodala

Synoda je nawjedowacy organ krajneje cyrkwy. Dwójce wob lěto so wona zeńdže k nalětnjemu resp. nazymskemu schadźowanju we wulkej žurli Doma cyrkwy we Drježdžanach-Novym měsće.

Foto: M. Oelke

Hana-Rut Pfuhandowa 90 lět

Jubilarka Hana-Rut Pfuhandowa

14. junija 1914 narodži so jubilarke na Bukečanskej farje, hdžež skutkowaše jeje nan Gustaw Mjerwa jako farar. Po wukublanju w Małowjelskim wustawje za holcy wuda so na fararja Měrcina Pfuhandowa, pochadźaceho z Koporc, kotryž pře-
wza 1947 Łupjansku wosadu. Jubilarke podpěraše svojeho mandželskeho njesebičnje we wosadnym džěle. Po smjerći mandželskeho w lěće 1985 přesydlu so do Budyšina, najprjedy do starownje, pozdžišo pak do noweho bydlenja na Hornčerskej. Bóh Knjez je jej wurjadnu strowotu darił, tak zo móže hač do džensnišeho jako pomocna kantorka w Chwaćicach a w Budyšinje skutkować. Jubilarke je swěrna čitarka a podpěrkarka našeho časopisa. Njech ju Knjez tež dale žohnuje w jeje žiwjenju a skutkowanju.

Jan Malink

„Serbja – posledni Indianojo Němskeje?“

Serbski wječork w studentskej wosadze w Greifswaldze

Serbja – w Pomorskej mysli při tym na wumětsce debjene jutrowne jejka a bohate pisane swjedženske drasty. Zo so serbska kultura na tole njewobmjezuje, mnohim njeje wědomo. Spontane naprašowanje w Ewangelskej studentskej wosadze w Greifswaldze pokaza: Kraj Serbow je za najwjace studentow terra incognita. Tole bě dosć přičiny za Jadwigu Malinkec, kotraž je studija teologije dla z Łužicy do Greifswalda přišla, w Ewangelskej studentskej wosadze zarjadować „Serbski wječork“, zo by swojim komilitonam kusk dohlada do stawiznow a kultury Serbow sprosředkowała.

Štož měješe Jadwiga na tutym wječorku powědać, to běchu za nas woprawdže přewšo zajimawe dohlady do cuzeje a zdomom fascinowaceje kultury. Zo tuta njewobsteji jenož z hajanja tradicijow, ale zo je to serbske žiwe a kmene do přichoda,

tole je nam Jadwiga jara přeswědčiwje předstajila. Dotal sej na přikład myslach, zo reči Jadwiga zawěsće z přečelemi we wukraju, hdyž slyšach ju telefonować w za mnje cuzej reči. Nětko pak wěm, zo je to jeje serbska maćerna reč, z kotrejž so ze swójbnymi a přečelemi doma rozmołwa. Tola serbske žiwjenje so po wšěm zdaću njewobmjezuje na swójbu: Serbske pěstowarnje a šule, serbske nowiny, serbske kemše, samo serbski ewangelski časopis – štož z nas by sej myslil, zo tajke něšto eksistuje? Za čas, kaž nam Jadwiga pokazku serbskeje hudźby zahra, dže Lutherowa biblija w serbskej reči wot ruki k ruce. Někotři z nas namakaja sej znate město a spytaja sej je serbsce přečitać. Ja wupytam sej swoje konfirmaciske hrono, ale z čitanjom so mi hišće tak prawje njeradzi. To budže Jadwiga hišće kusk ze mnu zwučować dyrbejć...

Benjamin Schöler

Štó móže pomhać?

Sobotu, 26. junija, wužohnuje so biskop Kreß w Drježdžanskej Křižnej cyrkwi ze swojeho zastojnstwa a zapokaza so Jochen Bohl jako nowy sakski biskop. Swjedženske kemše započinjaja so w 14.00 hodž. Do a po kemšach budu wokolo Křižnej cyrkwy wšelake poskitki z cyrkwinskeho žiwjenja. Tež ewangelscy Serbja su tam zastupjeni z informaciskim stejnišcom. Trjebamy pak hišće pomocnikow, zo bychmy móhli naše informaciske město wot 12.00 hodž. do 18.00 hodž. wobsadzić. Štož chce a móže při tym pomhać, njech so prošu přizjewi pola Serbskeho superintendenta (tel. 0 35 91 / 4 22 01 abo 0 35 91 / 60 07 11).

Štož so na zapokazanskich kemšach wobdžěli, njech njezabudže naše informaciske stejnišćo wopytać. Wone budže, wot torhošća na cyrkej hladane, na prawym boku stać.

Zetkanje

we Wojerecach

Na swojim wopyće we Wojerecach 24. meje zetka so předsyda Domowiny Jan Nuk tež z ewangelskimi wěriwymi. Farar Nagel běše k tomu přeprósyl Wojerowskeho a Serbskeho superintendenta, wosadnych z Čiska, Drěwcow a Židžinoho kaž tež zastupjerja gymnazija Johanneuma. W běhu hodžinskeje rozmołwy narěznych so wobšěrne temy kaž asimilacija Serbow a poměr mjez serbskej kulturou a serbskej reču. Wot přitomnych so wuzběhny, zo so tež zasadženje za zdžerženje serbskich nałožkow a drastow jako džěto za zdžerženje serbstwa widzi. Zdobom so na to pokaza, zo so wšelacy Serbja wot Domowiny derje zastupjeni nječuja, dokelž njedžiwa centrala dosć na wosebitosće wšelakich serbskich kónčinow. Předsyda Domowiny narězny wažne prašenje, kak by so móhlo serbske wědomje a hordosć na přistušnosć k serbskemu ludje do přichoda zdžeržeć.

Jan Malink

Wuradžowanje předsydstwa SET

Dnja 4. meje wuradžowaše předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Serbskim domje w Budyšinje. Wobjedna so program lětušeho cyrkwinskeho dnja w Čornym Chołmju. Informowaše so wo přiho-
tach pučowanja ze swójbnymi, ekumeniskeho nabožneho tydženja za džěci a wulěta Serbskeho busa. Planuje so wobnowjenje Lutheroweho pomnika we Wětrowje zhromadnje z gmejnu Bóšicy. Lětuša sobustawska zhromadźizna, kotraž budže wólbnazhromadźizna, wotměje so dnja 31. oktobra w Njeswaćidle. Přichodne wuradžowanje předsydstwa budže 7. septembra 2004.

Měrcin Wirth

Wuběrný koncert z twórbami njeboh Jana Pawoła Nagela wuhotowachu tući młodzi wuměłcy 8. meje we Łazowskim Božim domje, spominajo z tym na 70. posmjertne narodny serbskeho komponista ze Złyčina.

Foto: G. Wjenk

Powěšće

Berlin. W Berlinje wuchadźaca nowina DIE KIRCHE wozjewi w swojim wudaću z 2. meje 2004 spominanje na njedawno zemrěteho něhdyšeho Choćebuskeho generalneho superintendenta Reinhardta Richtera ze serbskeho wida. Pokaza so na zaslužby R. Richtera wo serbske cyrkwinske žiwjenje w Delnjeje Łužicy a zwěšći so, zo so jeho wuprózdnjene městno w serbskim džěle njehodži narunać. Awtor přinoška je předsyda Mašicy Serbskeje Měto Pernak.

Zhorjalc. Posledni biskop Ewangelskeje cyrkwe šleskeje Hornjeje Łužicy Klaus Wollenweber je 5. meje woswjećil swoje 65. narodniny. Dnja 31. meje poda so wón na wuměnk. Jeho naslědnistwo jako Zhorjelski regionalny biskop w nětko z Berlinom a Braniborskej zjednocenej cyrkwi nastupi k 1. junijeje 47lětny dr. Hans-Wilhelm Pietz.

Slepo. Za noweho duchowneho w Slepom je wosadna rada njedawno wuzwolila fararja Stefana Hutha, kotryž hižo wot lońšeho wotchada Menzelec fararskeju mandželskeju wakantnu Slepjansku wosadu zastaruje. Farar Huth chce so tež na serbskim rěčnym kursu wobdźělić a zakłady serbsčiny nawuknyć. Termin jeho zapokazanja do zastojnstwa so hišće wozjewi.

Wojerocy. Sobotu, 8. meje, swjećeše sup. Malink w tudyšej Lutherowej žurli serbske kemše. Dla wjesnych swjedenjow we wokolinje, kaž mejemjetanja w Ćisku na samsnym popołdnu, bě bohužel jenož dwanaće kemšerjow přišlo. Přizamkny so bjesada při kofeju a spěwanju, na kotrejž poskićichu džěci z WITAJ-pěstowanje w Němcach krótki serbski program.

Minakał. Džesać Serbow zeńdže so srjedu, 12. meje, ze sup. Malinkom k wosadnemu popołdnu na Minakałskej farje. Po nutrnosti spominaše so w bjesadze na wšelake lětuše jubileje, mj. dr. tež na 125lětnu wobstaće susodneje Łupjanskeje wosady, kotraž je nastala předewšěm z prócowanjow tehdyšeho Minakałskeho fararja Kordiny.

Huska. Z nutrností fararja Freya witachu wo-

sadni a šulerjo Ewangelskeje srjedźneje šule dnja 12. meje štyri nowe zwony za swoju cyrkej do wsy. Swjatočne poswjećenje nowych zwonow, z kotrychž ma jedyn tež serbski napis, budže sobotu, 12. junija.

Wojerocy/Lubuš. Swjatki njedzela, 30. meje, swjećeše Wojerowska staroměšćanska wosada, ke kotrejž tež wokolne wsy słušeja, konfirmaciju. Twarskich džětow we Wojerowskej Janскеj cyrkwi dla wotmě so tuta w Božim domje w Lubušu. Konfirmaciske kemše swjećeše farar Nagel, kotryž – kaž je to we Wojerowskej wosadze hižo něhdže džesać lět z wasnjom – wjacorym paćerskim džěćom, wosebje tym, kiž pochadžeja ze Židžinoho a z tamnych Wojerowskich wsow, konfirmaciske hrono a požohnowanje tež w serbskej rěči wudžěli. Cytkownje měješe Wojerowska staroměšćanska wosada lětsa 16 konfirmadow.

Zbožopřeća

Dnja 3. junija swjeći knjeni **Hanka Chěžnikowa** w Cokowje swoje 70. narodniny. Jubilarke je ze swojej swójbu tež pod njepřihódnyimi poměrami swěru wobchowala wěrje a narodnosti. Njewobdźěla so jenož wobstajnje na žiwjenje ewangelskich Serbow a Husčanskeje wosady, ale spěchuje woboje tež šćedriwje ze swojej podpěru a sobudžětom. K jubilejnym narodninam dźakuje so jej za jeje swěru, gratuluje wutrobnje a přeje wjele zboža předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Bóh žohnuj jeje daši puć žiwjenja.

Dary

W aprylu je so darilo za Pomhaj Bóh 40 eurow a 20 eurow. Bóh žohnuj daraj a darcelow.

Spominamy

Před 120 lětami, 15. junija 1884, zemrě w Ranju pola Zleho Komorowa farar **Johann Carl Friedrich Zwahr**. Narodził bě so wón 1818 jako syn fararja w Tšadowje pola Grodka. Na šulu chodžeše w Choćebuzu a teologiju studowaše w Berlinje. Po tym njedosta farske městno, tak zo dyrbyeše so tójšto lět najprjedy jako wučer zanjechanych džěci w Berlinje, potom jako pomocny duchowny a kubtar w syrotowni w Choćebuzu zežiwić. Předewšěm w tutech lětach wěnowaše so tež serbskemu džětu. Wón wuda wot nana zawostajeny delnjoserbsko-němski słownik, pisaše nastawki za delnjoserbsku nowinu, přeložowaše kěrluške a džětaše sobu na serbskich spěwnikach a spěwarskich. Jeho serbske džěto woćichny, hdyž sta so skónčnje 1857 – nimale hižo 40 lět stary! – z fararjom w Ranju. Wospjet so hišće wo druhe serbske fary prócowaše, tola stajnje jeho wotpokazachu – drje předewšěm jeho pokorneje powa-

hi dla, kiž njezamō ludźi z wonkownymi darimi přeswědčić. Tak dyrbyeše hač do smjerće w Ranju wostać, hdžež dožiwi hoberske změny: rozwiće bruniceweje industrije, spad burstwa a přeněmčenje wosady. Hačrunjež chcyše w tehdy hišće přewažnje serbskej wosadze rady Serbam słužić, njerodžachu wosadni wo serbske kemše. Jenož někotre staruški na nje chodžachu, doniž farar Zwahr 1868 ze serbskimi kemšemi w Ranju cyle njepřesta. Jako jeho při založenju Mašicy Serbskeje 1880 prošachu zaso za Serbow džětać, wón hórko wotmołwi: „Serbski lud něj togo dostojny, až něchten se za njen stara!”

Přeprašujemy

05.06. sobota

19.00 nyšpor z twórbami Kocora w Budestečanskej cyrkwi

06.06. Swjeden swjateje Trojicy

10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink)

13.06. 1. njedzela po swjatej Trojicy

11.45 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

19.06. sobota

14.00 zahajenje cyrkwinskeho dnja w Čornym Chołmcu

20.06. 2. njedzela po swjatej Trojicy

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Čornym Chołmcu (farar dr. Buliš, sup. Malink) (tež w serbskim rozhłosu)

29.06. wutora

19.30 serbski bibliski kruh w Budyšinje na Michałskej

04.07. 4. njedzela po swjatej Trojicy

09.30 dwurěčne kemše we Wukrančicach

11.07. 5. njedzela po swjatej Trojicy

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink)

11.45 nutrnosť w serbskim rozhłosu

(farar dr. Buliš)

Pomhaj Bóh časopis ewangelskich Serbow

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Priwatny puć/Privategweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen

Redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de) Ćišć: Ćišćernja DELANY tzwr w Njeswaćidle Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza měšačnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement plaći 8 €.